

Sociolog Jan Keller: Dezinformační společnost

- CZ24 News | 2. února 2022

Keller bez cenzury: Jan Keller dnes o tom, jak se informační společnost proměnila ve společnost dezinformační.

Je to už zhruba půl století, co se začalo mluvit o příchodu informační společnosti. Bylo to dáno prudkým rozvojem informačních technologií a komunikačních prostředků, ale také nárůstem úrovně vzdělanosti a přechodem od průmyslové výroby ke společnosti služeb. Předpokládalo se, že stále více lidských aktivit bude probíhat v souvislosti se zpracováváním informací, takže informační gramotnost se stane součástí každodenního života.

Dnes už jsme mnohem dál. Neskonale častěji než o informacích se mluví o dezinformacích. Rojí se zaručení odborníci na odhalování dezinformací, vznikají centra boje s dezinformacemi, šíří se manuály, jak dezinformacím čelit. Ministerstvo vnitra [představilo](#) čerstvou analýzu dezinformačních narativů.

Rozdělilo je do pěti kolonek. Do první patří sdělení, která tvrdí, že NATO či Západ jsou agresorem a provokují, zatímco Rusko se jen brání. Další dezinformací je prý tvrzení, že česká vláda či politici zatahují zemi do války. Jinými dezinformačními narativy mají být názory, že Ukrajina připravuje útok na Donbas, že postoj Západu vůči Rusku není jednotný a že Rusko by útokem na Ukrajinu nic nezískalo.

Dezinformace bývají definovány jako šíření lživých a zavádějících sdělení. Jestliže budeme uvedených pět tvrzení považovat spolu s příslušným útvarem Ministerstva vnitra za lživá a zavádějící, pak pravdivá tvrzení vytvoříme jejich inverzí. Získáváme následující výroky: Agresorem a provokatérem je Rusko. Česká vláda svými kroky nezatahuje zemi do války. Ukrajina nepřipravuje útok na Donbas. Postoj Západu vůči Rusku je jednotný. Rusko by útokem na Ukrajinu vydělovalo.

Každé z těchto tvrzení lze zpochybnit, některá dokonce jednodušeji než tvrzení, která považuje Ministerstvo vnitra za dezinformace. Je pravda, že naše vláda dodá na Ukrajinu útočné zbraně, což může být Ruskem bráno jako nepřátelský akt se všemi důsledky. Postoj Západu vůči Rusku zcela prokazatelně není jednotný. A dokonce i podle našich vlastních médií by Rusko útokem na Ukrajinu nezískalo vůbec nic, ale katastrofálně by prodělovalo.

Odmítnout rezolutně prvních pět tvrzení, jak požaduje vnitro, a bez výhrad přijmout druhých pět vyžaduje slepou víru, nikoliv ochotu zkoumat fakta a logicky uvažovat. Zde někde je třeba hledat rozdíl mezi informační a dezinformační společností. V případě té prvé se předpokládalo, že lidé jsou schopni porozumět sdělením, která přijímají, a dokáží je využít ve svůj prospěch. Ve společnosti dezinformační naopak platí, že lidé nejsou schopni sdělení vyhodnocovat bez pomoci orgánů, které jsou k tomu určeny. Počínaje specifickými neziskovkami přes Ministerstvo vnitra až po příslušné eurokomisaře či eurokomisařky. V důsledku toho může dojít k pomýlení občanů, kteří si sami nedokáží uvědomit, co je v jejich vlastním zájmu. Připomeňme jen, že mluvíme o stejných občanech, o kterých se jinak tvrdí, že jsou zcela dospělí a plnoprávní.

Již několik dekád slyšíme o tom, jak díky našemu vzdělávacímu systému, ale také díky vlivu médií a v neposlední řadě díky osvětovému působení vybraných nevládních organizací roste u nás informační gramotnost. Jak to, že se najednou těm samým občanům připisuje tak vysoká míra

informační ngramotnosti? Za jakým účelem je tato dezinformace šířena a čí zájmy podporuje?

ZDROJ